

Задатак 1: Центрифугална пумпа познате карактеристике при $n = 1450 \text{ min}^{-1}$ пребацује воду из резервоара A у резервоар B кроз цевовод приказан на слици. Оба резервоара су отворена. Коте (надморске висине) нивоа воде у резервоарима приказане су на слици.

Карактеристике уисне деонице цевовода:

$$d_1 = 100 \text{ mm}, \quad l_1 = 10 \text{ m},$$

$$\lambda_1 = 0,025, \quad \Sigma\zeta_1 = 2$$

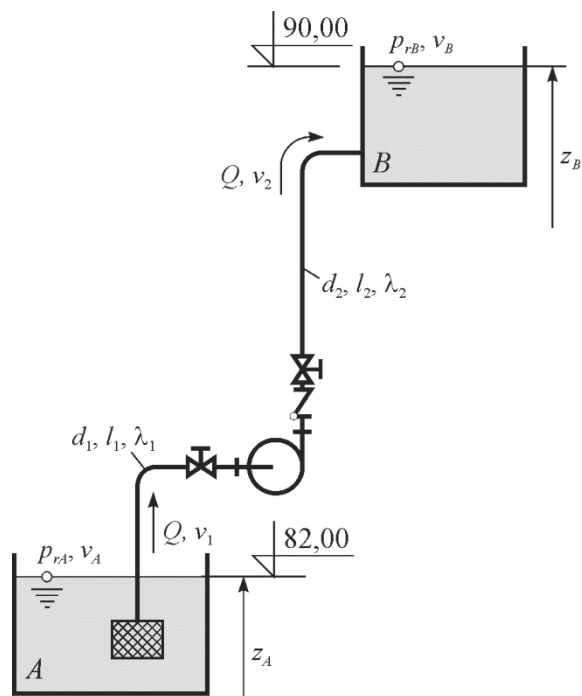
Карактеристике потисне деонице цевовода:

$$d_2 = 80 \text{ mm}, \quad l_2 = 95 \text{ m},$$

$$\lambda_2 = 0,027, \quad \Sigma\zeta_2 = 12.$$

Одредити:

1. Проток, напор и потребну снагу пумпе при брзини обртања $n = 1450 \text{ min}^{-1}$.
2. Колика треба да буде брзина обртања пумпе да би се проток повећао за 25 %? Колика је тада потребна снага пумпе?
3. Проток, напор и потребну снагу пумпе при брзини обртања пумпе $n = 1300 \text{ min}^{-1}$.

Радне карактеристике пумпе при $n = 1450 \text{ min}^{-1}$:

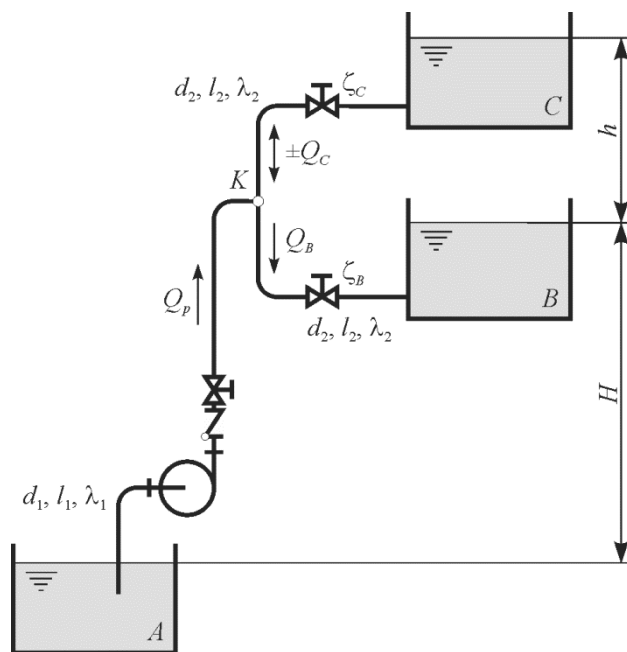
Q_p [L/s]	0	2	4	6	8	10	12	14
Y_p [J/kg]	147	149	149	146	137	122	100	76
η_p [%]	0	40	63	75	75	70	58	42

Задатак 2: Центрифугална пумпа познате карактеристике при $n = 1450 \text{ min}^{-1}$, пребацује воду из резервоара A у резервоаре B и C кроз цевовод приказан на слици. Разлике нивоа у резервоарима износе $h = 10 \text{ m}$ и $H = 20 \text{ m}$. Цевовод се састоји из деонице AK карактеристика $d_1 = 100 \text{ mm}$, $l_1 = 10 \text{ m}$, $\lambda_1 = 0,022$, $\Sigma\zeta_1 = 10$ и две једнаке деонице KB и KC чије су карактеристике $d_2 = 60 \text{ mm}$, $l_2 = 10 \text{ m}$ и $\lambda_2 = 0,023$.

На деоницама KB и KC уграђени су регулациони вентили који у потпуно отвореном положају имају коефицијент локалног отпора $\zeta_B = \zeta_C = 4$.

Одредити:

1. Дотоке у резервоаре B и C и потребну снагу пумпе у условима када су вентили B и C потпуно отворени.
2. Колики мора бити коефицијент локалног отпора вентила на деоници KB да би доток у оба резервоара био једнак?
3. При којој брзини обртања пумпе (вентили на деоницама KB и KC потпуно отворени) доток у резервоар C износи нула? Колика је тада потребна снага пумпе?

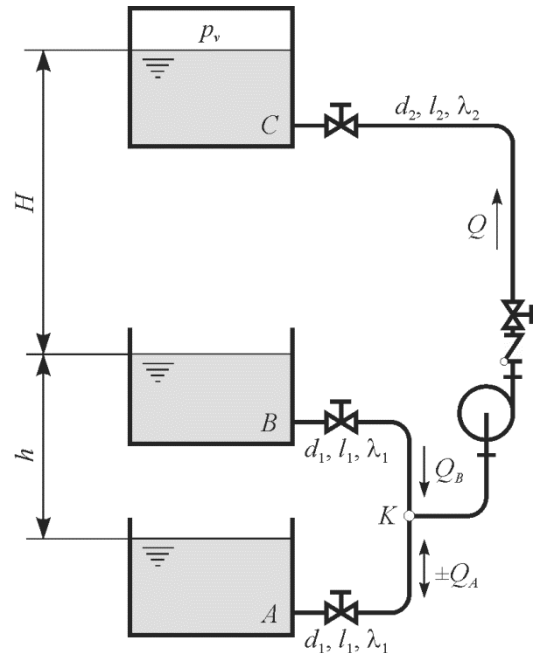
Радне карактеристика пумпе при $n = 1450 \text{ min}^{-1}$:

Q_p [L/s]	0	4	8	12	16	20	24	28	32
Y_p [J/kg]	510	530	535	530	510	481	432	373	294
η_p [%]	0	30	50	63	71	75	75	70	58

Задатак 3: Центрифугална пумпа познате карактеристике при $n = 1450 \text{ min}^{-1}$ пребацује воду из резервоара A и B у резервоар C кроз цевовод приказан на слици. Разлике нивоа у резервоарима износе $h = 5 \text{ m}$ и $H = 14 \text{ m}$. Резервоар C је затворен и у њему влада потпритисак $p_v = 0,5 \text{ bar}$. Цевовод се састоји из две једнаке деонице AK и BK чије су карактеристике $d_1 = 80 \text{ mm}$, $l_1 = 18 \text{ m}$, $\lambda_1 = 0,025$, $\Sigma\zeta_1 = 4$ и магистралне деонице KC карактеристика $d_2 = 125 \text{ mm}$, $l_2 = 50 \text{ m}$, $\lambda_2 = 0,022$ и $\Sigma\zeta_2 = 5$.

Одредити:

1. Протоке из резервоара A и B и проток, напор и потребну снагу пумпе.
2. Колика треба да буде брзина обртања пумпе да би се проток ка резервоару C повећао за 20 %? Колика је тада потребна снага пумпе?
3. При којој брзини обртања пумпе ће проток из резервоара A престати? Колика је тада потребна снага пумпе?

Радне карактеристика пумпе при $n = 1450 \text{ min}^{-1}$:

Q_p [L/s]	0	5	10	15	20	25	30	35	40
Y_p [J/kg]	284,5	304	319	324	314	284,5	235,5	167	78,5
η_p [%]	0	30	50	63	71	75	75	70	58

Задатак 4: Центрифугална пумпа познате карактеристике при $n = 2900 \text{ min}^{-1}$ ради на инсталацији приказаној на слици и потискује воду из резервоара A у резервоар B . Непосредно на излазу из пумпе постављен је повратни вод (бајпас) кроз који се део воде враћа на улазни пресек пумпе када је вентил повратног вода отворен.

Пречници усисног и потисног дела цевовода су исти $d_1 = d_2 = d = 125 \text{ mm}$. Укупна дужина цевовода износи $l_1 + l_2 = L = 650 \text{ m}$, коефицијент трења свих деоница магистралног цевовода је $\lambda_1 = \lambda_2 = \lambda = 0,023$, а укупни локални отпори износе $\Sigma\zeta_1 + \Sigma\zeta_2 = \Sigma\zeta = 15$. Пречник повратног вода је $d_0 = 50 \text{ mm}$. Разлика нивоа воде у резервоарима износи $H = 28 \text{ m}$

Одредити:

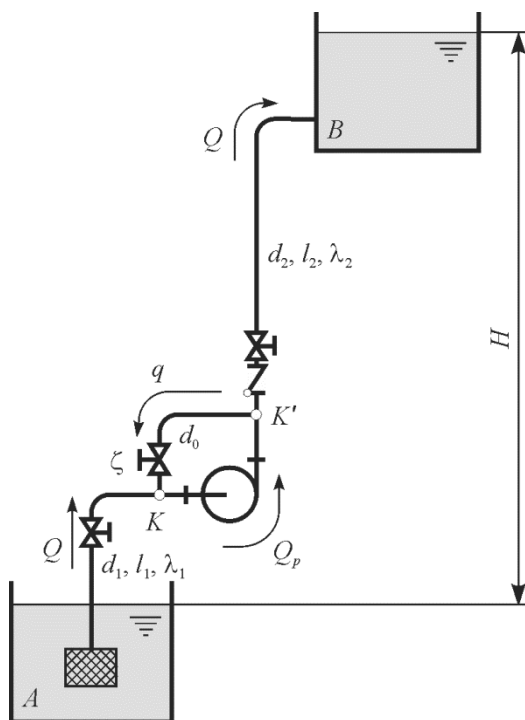
1. Колики мора бити коефицијент локалног отпора ζ вентила бајпаса, да би доток у резервоар B био једнак протоку кроз бајпас?

Колика је при томе потребна снага пумпе?

2. За тако одређен коефицијент локалног отпора ζ одредити проток, напор и потребну снагу пумпе при брзини обртања $n_2 = 2700 \text{ min}^{-1}$.

Колики је тада доток у резервоар B ?

3. Колики мора бити коефицијент локалног отпора ζ вентила обилазног цевовода да би пумпа радила са максималним степеном корисности (при брзини обртања $n_2 = 2700 \text{ min}^{-1}$)?

Радне карактеристике пумпе при $n = 2900 \text{ min}^{-1}$:

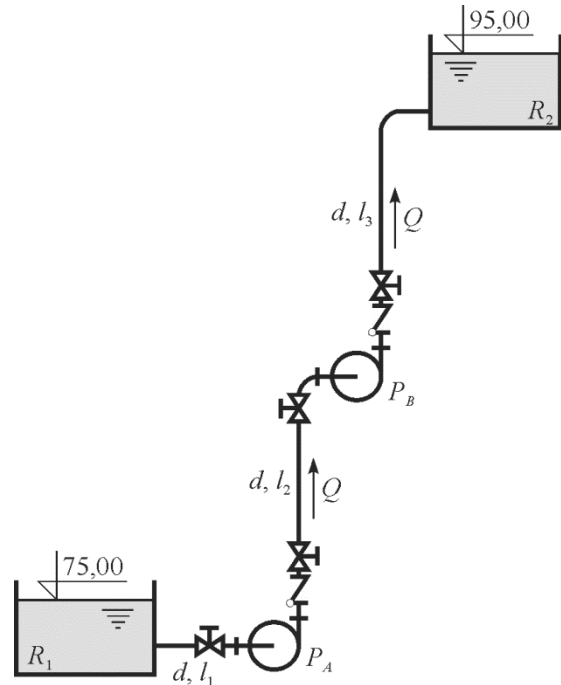
Q_p [L/s]	0	4	8	12	16	20	24	28	32	36
Y_p [J/kg]	515	530	535	530	512	480	432	373	295	187
η_p [%]	0	30	50	63	71	75	75	70	58	36

Задатак 5: Две подједнаке центрифугалне пумпе познате карактеристике при брзини обртања $n = 1460 \text{ min}^{-1}$, раде у редној спреси на цевоводу приказаном на слици. Цевовод се састоји из три деонице пречника $d = 300 \text{ mm}$, укупне дужине $l_1 + l_2 + l_3 = 3460 \text{ m}$, коефицијента отпора трења $\lambda = 0,023$. Хидрауличке губитке на локалне отпоре проценити као 10 % од укупних губитака на трење.

Одредити:

1. Проток, напоре и потребне снаге обе центрифугалне пумпе ако пумпа P_B ради са брзином обртања $n = 1300 \text{ min}^{-1}$.
2. Брзину обртања пумпе P_B при којој у резервоар R_2 дотиче 15 % већи проток у односу на решење под 1. Колике су тада потребне снаге пумпи?
3. Брзину обртања пумпе P_B при којој та пумпа ради са максималним степеном корисности. Колике су тада потребне снаге пумпи?

Брзина обртања пумпе P_A је увек $n = 1460 \text{ min}^{-1}$.

Карактеристике пумпи при $n = 1460 \text{ min}^{-1}$:

Q_p [L/s]	0	50	100	150	200	250
Y_p [J/kg]	393	393	384	364	319	246
η_p [%]	0	35	60	70	67	56

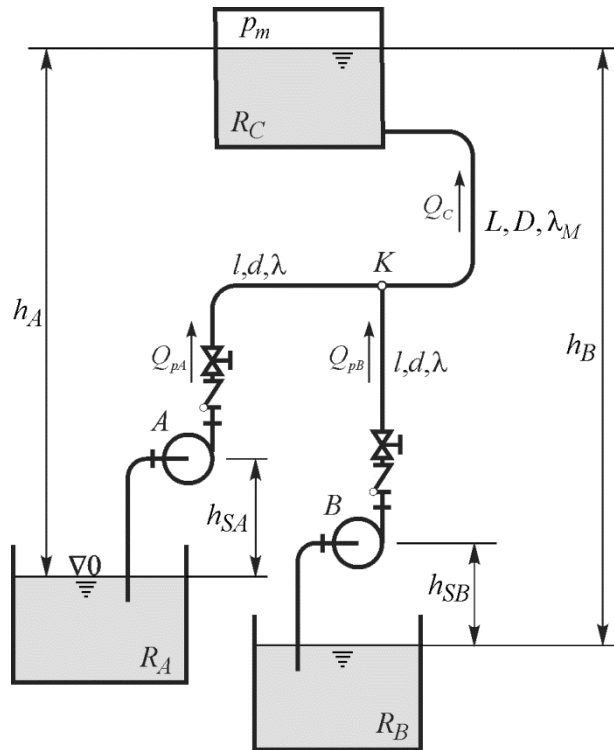
Задатак 6: Две подједнаке центрифугалне пумпе, чије су карактеристике при $n = 960 \text{ min}^{-1}$ познате, паралелно раде и пребацују воду из резервоара R_A и R_B у резервоар R_C . Резервоари R_A и R_B су отворени, а резервоар R_C је затворен и у њему влада натпритисак $p_m = 0,2 \text{ bar}$. Разлике нивоа у резервоарима износе $h_A = 18 \text{ m}$ и $h_B = 26 \text{ m}$.

Магистрални цевовод је дужине $L = 1100 \text{ m}$, пречника $D = 450 \text{ mm}$, коефицијента отпора трења $\lambda_M = 0,025$. Цевоводи пумпе су идентични и имају следеће карактеристике: $l = 100 \text{ m}$, $d = 300 \text{ mm}$, $\lambda = 0,03$, $\Sigma\zeta = 6$.

Одредити:

1. Доток у резервоар R_C , протоке, напоре и потребне снаге пумпе ако обе пумпе раде при $n = 960 \text{ min}^{-1}$.
2. Колика мора бити брзина обраћања пумпе A да би проток који остварује пумпа B (при $n = 960 \text{ min}^{-1}$) био нула?
3. За радне режиме одређене под 1, одредити максималне дозвољене уисне висине h_s за обе пумпе.

Дужине уисних цевних деоница пумпе су $l_s = 6 \text{ m}$, укупни локални отпори износе $\Sigma\zeta_s = 4$. Притисак засићене паре износи $p_{zp} = 0,024 \text{ bar}$, а атмосферски притисак је $p_a = 990 \text{ mbar}$. Усвојити сигурносни додаток од $S = 1 \text{ m}$.

Карактеристике пумпи при $n = 960 \text{ min}^{-1}$

Q [L/s]	0	40	80	120	140	160	180	200	220
Y [J/kg]	392	422	422	392	363	324	275	216	147
η [%]	0	47	70	80	81	80	75	65	50
$NPSHR$ [m]		2,5	1,8	2,3	2,8	3,6	4,7	5,9	7,3

Задатак 7: Центрифугална пумпа чије су карактеристике напора, снаге и кавитацијске резерве, при брзини обртања $n = 2900 \text{ min}^{-1}$, дате изразима (проток у L/s):

$$Y = 1056 - 0,237 Q^2 \quad [\text{J/kg}]$$

$$P = 10 + 2,303 Q^{0,714} \quad [\text{kW}]$$

$$NPSH_R = 2,2 + 0,005 Q^{1,8} \quad [\text{m}]$$

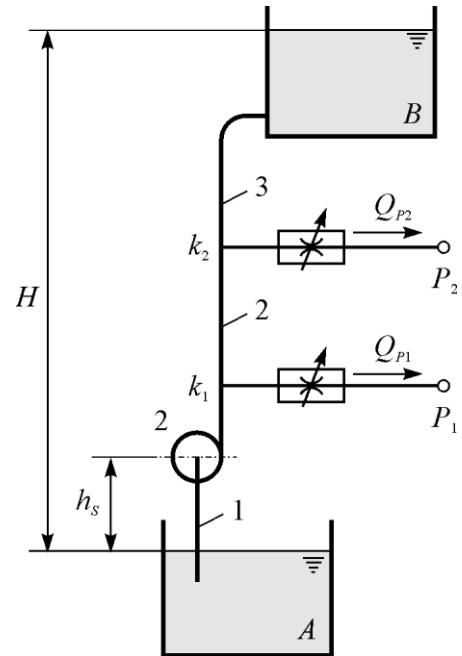
ради у инсталацији која водом снабдева потрошаче P_1 и P_2 . Карактеристике отпора појединих деоница магистралног ценовода су:

$$b_1 = 0,1 \frac{\text{J/kg}}{(\text{L/s})^2}; \quad b_2 = 0,09 \frac{\text{J/kg}}{(\text{L/s})^2}; \quad b_3 = 0,241 \frac{\text{J/kg}}{(\text{L/s})^2}.$$

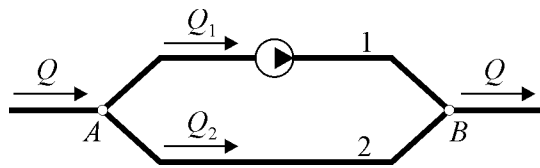
Резервоар B се налази на висини $H = 60 \text{ m}$.

Одредити:

1. проток, напор и степен корисности пумпе, ако су протоци према потрошачима P_1 и P_2 константни и износе $Q_{P1} = 5 \text{ L/s}$, $Q_{P2} = 7 \text{ L/s}$;
2. Колика је максимална висина постављања пумпе у односу на ниво воде у резервоару A (атмосферски притисак износи $p_a = 1 \text{ bar}$, притисак засићене паре воде је $p_{zp} = 0,02 \text{ bar}$, а коефицијент губитка у усисном делу ценовода пумпе је $b_1/2$)

Задатак 8: Чворови A и B ценовода спојени су са две подједнаке цеви 1 и 2, дужина $l = 20$ m, пречника $d = 50$ mm, и коефицијента трења $\lambda = 0,03$. На цеви 1 прикључена је центрифугална пумпа познате карактеристике при $n = 800 \text{ min}^{-1}$. Одредити:

1. Протоке у цевима 1 и 2 и напор пумпе ако укупан доток у чвор A износи $Q = 12 \text{ L/s}$, и ако тај доток износи $Q = 3 \text{ L/s}$.
2. При којој брзини обртања пумпе читав магистрални проток $Q = 12 \text{ L/s}$ пролази кроз пумпу, а кроз цев 2 ништа.

Карактеристика пумпе при $n = 800 \text{ min}^{-1}$:

Q [L/s]	0	2	4	6	8	10
Y [J/kg]	75	79	78	69	45	14